

† TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

**PRIN ÎNTRUPARE ȘI ÎNVIERE,
CU HRISTOS
SPRE ÎMPĂRĂȚIA CERURILOR**

*Scrisori pastorale de sărbătorile
Nașterii și Învierii Domnului Hristos*

DOXOLOGIA
Iași, 2020

Nașterea Mântuitorului, frescă de la Sfânta Mănăstire Vatoped

Cuprins

Cuvânt înainte	7
Împreună cu Hristos în mileniul III	9
Învierea lui Hristos – lumina și sensul vieții noastre	17
„Am găsit pe Mesia (care se tâlcuiește: Hristos)”	25
Învierea lui Hristos – învierea și viața noastră	35
Emanuel – cu noi este Dumnezeu	43
Învierea lui Hristos – pacea lumii	51
Nașterea Domnului – unirea omului cu Dumnezeu	59
Învierea lui Hristos – Lumina tuturor	67
Familia creștină	77
Sfintele Paști – învierea păcătoșilor	85
Nașterea Domnului – mântuirea creației	93
Cu Hristos, prin suferință, spre Înviere	103
Nașterea lui Hristos – renașterea Europei unite	113
Învierea lui Hristos – fundamentul existenței umane	122
Omul, pelerin spre Împărăția Cerurilor	130
Învierea lui Hristos – nădejdea lumii	137
Nașterea Domnului – judecata cea iubitoare a lui Dumnezeu pentru lume	145
De la moarte la viață prin Hristos cel mort și Înviat	153
Nașterea Domnului – nădejdea lumii	162
Sfintele Paști – trecerea omului de la întuneric la lumină	170
Hristos – liman în furtunile vieții	179
Sfintele Paști – puterea învierii morților	187
Copiii – bucurie și frumusețe în familie	195
Hristos cel Înviat – temelia unirii între Dumnezeu și oameni	203
Emanuel – Dumnezeu este cu noi	211

Dumnezeiasca Liturghie – trăire a tainei Învierii	219
Prin încercări, către Nașterea în Hristos	228
Învierea lui Hristos – biruința vieții asupra morții	237
A vieții în duhul Betleemului	246
Iisus Hristos – Bucuria cea veșnică	254
„Pentru noi S-a născut Prunc tânăr, Dumnezeu Cel mai înainte de veci”	264
Împreună cu Hristos, de la moarte la viață	273
Nașterea Domnului – întâlnirea omului cu Dumnezeul cel viu	281
Învierea Domnului – trecerea de la robie la libertate	289
Nașterea Domnului – taina creștinului mărturisitor	298
Învierea lui Hristos – taina unității noastre	308
Nașterea lui Hristos – sensul vieții noastre	315
Din tărâmul morții în tărâmul viețuirii celei adevărate.....	321
„Dumnezeu vrea să lucreze pururea și în toți taina Întrupării Sale”	328
Învierea lui Hristos – biruința asupra morții	335

Cuvânt înainte

Sărbătorile Nașterii și Învierii Domnului Hristos sunt cele mai potrivite momente pentru un episcop de a fi în legătură cu preoții și credincioșii parohiilor, precum și cu viețuitorii sfintelor mănăstiri. De Crăciun și de Paști sunt adresate scrisori pastorale prin care ierarhul împărtășește învățătura Bisericii celor alături de care formează poporul lui Dumnezeu din eparhia în care este prim slujitor.

„*Dumnezeu vrea să lucreze pururea și în toți taina Întrupării Sale*”¹, afirmă Sfântul Maxim Mărturisitorul. Același cuvânt poate fi rostit și referitor la taina Învierii. Episcopul se străduiește ca, împreună cu Biserica lui Hristos din eparhia rânduită lui spre slujire, să înțeleagă viața și evenimentele acesteia prin intermediul puterii dătătoare de sens și lumină a Întrupării și Învierii Domnului Hristos.

Există o atât de mare bogăție de adâncime și înălțime teologică în chenoza Întrupării și în slava Învierii Domnului Hristos, încât viața fiecărui om și

¹ Sf. Maxim Mărturisitorul, *Scrieri. Partea I. Ambigua*, traducere din grecește, introducere și note de D. Stăniloae, col. *Părinți și Scriitori Bisericești*, vol. 80, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1983, p. 87.

cea a umanității întregi sunt așezate sub adumbrirea Fiului lui Dumnezeu întrupat, răstignit și înviat.

Timp de 20 de ani, ca Mitropolit în Oltenia și în Moldova, am comunicat de Crăciun și de Paști cu preoții și credincioșii prin mijlocirea a 40 de scrisori pastorale. M-am străduit să așez în aceste scrisori frământarea proprie și a celor împreună creștini ortodocși din cele două eparhii, în timpul posturilor premergătoare celor două mari sărbători ale creștinătății.

Nădăjduiesc în mila lui Dumnezeu că mărturisirea cuprinsă în aceste pastorale va fi adus un răspuns la vreo căutare din inima și mintea vreunui om.

În aceeași nădejde se înscrie și așezarea într-o lucrare distinctă a cuvintelor pastorale pe care le-am adresat clerului și credincioșilor din Arhiepiscopia Craiovei și din cea a Iașilor, în perioada anilor 2000-2020.

Dumnezeu să ne dăruiască putere pentru a înțelege duhovnicește, a trăi adânc și a mărturisi cu smerenie și curaj taina Întrupării și Învierii Fiului Său, Hristos, Dumnezeu-Omul!

† Teofan

Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Sărbătoarea Sfinților Apostoli Petru și Pavel
Iași, 2020

Împreună cu Hristos în mileniul III*

„Nașterea Ta, Hristoase, Dumnezeuul nostru, răsărit-a lumii lumina cunoștinței...”

(Troparul sărbătorii Nașterii Domnului)

Ne despart doar câteva zile de intrarea omenirii în mileniul III al istoriei sale de la Nașterea lui Hristos. Este un moment de mare importanță atât pentru fiecare dintre noi, cât și pentru lumea întreagă. Greutățile prin care trece tot românul, de la mic la mare, fac în așa fel încât cumpăna dintre milenii să nu fie resimțită, poate, în adevărata ei semnificație. Suntem prinși cu grija pâinii de pe masă, a locului de muncă, a viitorului copiilor noștri, al țării în general. Clipa trecerii noastre și a omenirii în mileniul III de viață creștină nu este trăită de toți cu intensitatea cuvenită.

Pe nesimțite însă, momentul se apropie și vom păși peste câteva zile, prin mila lui Dumnezeu, în anul 1 al veacului I din mileniul III de la Nașterea lui Hristos. Se cuvine, dar, ca astăzi, la sărbătoarea Nașterii Domnului, să medităm împreună la mersul nostru și al lumii prin istoria acestui sfârșit de

* Scrisoare pastorală la Nașterea Domnului, Craiova, anul mântuirii 2000.

veac și de mileniu și la felul cum ne pregătim să pășim în cel următor. Prilejul este cu atât mai potrivit cu cât, după cum bine se cunoaște, numărarea anilor, a veacurilor și a mileniilor se face de către noi, creștinii, pornind de la momentul Nașterii lui Hristos, pe care omenirea o prăznuiește astăzi pentru a 2000-a oară.

*

* *

Împlinirea de către fiecare a unui anumit număr de ani, cifră rotundă – zice românul, este însoțită, de cele mai multe ori, de sentimentul bucuriei trecerii într-o altă fază a vieții. Uneori suntem cuprinși și de o anumită tristețe datorată îmbătrânirii, apropierii noastre de moarte. La cei mai mulți totuși, sărbătorirea zilei venirii în această lume este un moment de bucurie, trăit de fiecare în felul său, creștinește adesea, prea pământean uneori.

Sărbătoarea Nașterii Domnului care inaugurează era creștină este, oare, înțeleasă, trăită în adevărată sa semnificație de omul contemporan, mai ales acum când pătrunde în mileniul III creștin? Înțelege omul zilelor noastre sărbătoarea Nașterii lui Hristos ca izvor al adevăratei bucurii fără de care viața nu este decât „*vânare de vânt*” și „*deșertăciune a deșertăciunilor*”¹?

¹ Ecclesiastul 1, 2.

„*Nașterea Ta, Hristoase, Dumnezeuul nostru, răsărit-a lumii lumina cunoștinței*”, rostește cântarea Bisericii în ziua de Crăciun. Și care este „*lumina cunoștinței*”? Răspunsul îl oferă Hristos în rugăciunea Sa către Tatăl spre sfârșitul vieții Sale pământești: „*Aceasta este viața veșnică: să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis*”².

Iată, iubiții mei frați și surori, preoți, călugări, călugărițe, popor al lui Dumnezeu, care este răspunsul la căutările și frământările noastre: Hristos este răspunsul, Hristos, Fiul lui Dumnezeu, trimis de Tatăl în lume să Se nască, prin puterea Sfântului Duh, din Fecioara Maria, să trăiască printre noi, pământeni, să ne cunoască prin trăire proprie bucuria și durerea, să moară și să învieze pentru noi. Hristos este răspunsul. Hristos este „*Lumina lumii*”³. Spre El să ne îndreptăm toți cei osteniți și împovărați și El ne va odihni pe noi⁴.

Are, oare, omenirea ceva mai de preț decât pe Hristos? A fost, oare, în istoria umanității un moment mai dătător de sens, lumină și speranță decât momentul în care Hristos S-a născut în peștera Betleemului? Orice minte și inimă responsabile nu pot să mărturisească decât că Hristos este „*Calea, Adevărul și Viața*”⁵.

² Ioan 17, 3.

³ Ioan 8, 12.

⁴ Cf. Matei 11, 28.

⁵ Ioan 14, 6.

*

* *

„*Fără de Mine nu puteți face nimic*”⁶, spune Hristos. Puternic este cuvântul acesta. Necruțătoare este amenințarea: o ființă umană, o familie, o țară, o lume fără Hristos nu se îmbracă decât în haina neantului lipsit de sens, a disparării, a dispariției în cele din urmă.

Gândul care mă animă, în slujirea de curând primită de Arhiepiscop al Craiovei și Mitropolit al Olteniei, este acela de a mă conduce pe mine însumi și pe voi cei încredințați mie spre păstorire avându-L drept călăuză pe Hristos Care a spus: „*Eu sunt Lumina lumii, cel ce Îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții*”⁷.

Timp de aproape trei decenii, voi, preoții și credincioșii din Arhiepiscopia Craiovei, v-ați împărtășit din cuvântul înțelept, inima mare și credința puternică în Dumnezeu ale Înaltpreasfințitului Mitropolit Nestor.

După plecarea sa la cele veșnice, de unde ne privește acum cu nădejde, este rândul nostru să-i continuăm strădania misionară, să-i păstrăm vie amintirea și, mai presus de toate, să fim pătrunși de adevărul că numai cu Hristos și în Hristos viața fiecăruia are un sens, națiunea română un viitor și Europa o speranță de unitate.

⁶ Ioan 15, 5.

⁷ Ioan 8, 12.

Unul dintre colindele de Crăciun, reluând spusele Sfintei Scripturi, o înfățișează pe Maica Domnului „*căutând din casă-n casă, ca pe Fiul ei să nască*”. Nimeni nu o aude, nimeni nu o primește. Doar o peșteră rece din apropiere o găzduiește.

După 2000 de ani de la acel moment de răscruce în istoria umanității, care este atitudinea acesteia la auzul cuvintelor lui Hristos: „*Iată, stau la ușă și bat; de va auzi cineva glasul Meu și va deschide ușa, voi intra la el și voi cina cu el și el cu Mine*”?⁸. Câți dintre pământenii au înțeles, în cele două milenii de la Nașterea lui Hristos, cuvintele psalmistului David: „*De n-ar păzi Domnul cetatea, în zadar ar priveghea cel ce o păzește*”?⁹ Câți au putut sau pot să spună astăzi cu Sfântul Apostol Pavel: „*Nu eu mai trăiesc, ci Hristos trăiește în mine*”?¹⁰, sau cu proorocul David: „*În ce chip dorește cerbul izvoarele apelor, așa Te dorește sufletul meu pe Tine, Dumnezeule*”?¹¹

O privire obiectivă asupra istoriei umanității din ultimele douăzeci de veacuri ne înfățișează o imagine cu multe, foarte multe lumini, dar cu nu mai puține umbre.

De la păstorii și magii care se închină în fața Pruncului Dumnezeu, continuând cu apostolii, martirii primelor veacuri, asceții din pustie și mănăstiri,

⁸ Apocalipsa 3, 20.

⁹ Psalmul 126, 1.

¹⁰ Galateni 2, 20.

¹¹ Psalmul 41, 1.

marii ierarhi și preoți ai Bisericii și până la zecile de mii, sutele de mii de martiri și mărturisitori ai Bisericii creștine din veacul nostru, contemplăm cu smerenie prezența poporului lui Dumnezeu în istorie, cu influența sa binefăcătoare asupra întregii umanități.

Fața omenirii este alta începând cu acel moment de răscruce petrecut în peștera din Betleem. Adevărul întrupat în persoana lui Hristos, Dumnezeu-Omul, a constituit și continuă să rămână fundamentul unei vieți pământene autentice, plene și garanția vieții veșnice.

Nu putem însă să nu remarcăm, în același timp că omenirea, mai ales în ultimele două veacuri, a fost și este cuprinsă de mari neliniști, de convulsii fără precedent, de dezbinări cu urmări grave pentru viața popoarelor, a fiecărei ființe umane în parte. Ideologii din cele mai periculoase au întunecat mințile multor oameni cu răspundere în viața popoarelor, transformând istoria acestora în coșmar pentru mulți ani. Istoria veacului XX, cu cele două războaie mondiale, cu tragedia bombei atomice și, mai ales, cu stăpânirea exercitată asupra unei părți a planetei de regimuri politice fără de Dumnezeu, completează imaginea unei omeniri prinse în vârtejul unor capcane în care, parcă, gingășia, delicatetea, inocența Pruncului-Dumnezeu din Betleem cu greu își găsește loc.

Omenirea a reușit, totuși, să supraviețuiască în ultimele două veacuri prin sfinții săi cunoscuți sau

mai puțin cunoscuți. Mama care și-a crescut pruncii cu frică de Dumnezeu, preotul care a liturghisit în fiecare duminică, monahul care s-a nevoit în sihăstrie, martirul care și-a dat viața pentru Hristos sau intelectualul bazat nu doar pe inteligența proprie, ci, mai ales, pe deschiderea către Dumnezeu, au format stâlpii de rezistență ai umanității.

Iată, așadar, moștenirea cu care intrăm în mileniul III. Pe de o parte, o lume răvășită de egoism, poftă de putere, ambiții distrugătoare, iar pe de altă parte, obștea celor care și acum, ca și cu 2000 de ani în urmă, se pleacă smerit în fața Pruncului-Hristos și primește de la El puterea și harul necesare intrării în mileniul următor.

*

* *

În această zi a sărbătorii Nașterii Domnului, gândul meu se îndreaptă către voi, creștinii Arhiepiscopiei Craiovei, bărbați și femei, tineri și vârstnici, cu îndemnul părintesc și frățesc de a lua aminte la felul cum vă pregătiți pentru a intra în noul mileniu. Înveșmântați în bucuria colindelor de Crăciun, priviți cu nădejde înainte și abordați mai curajos problemele vieții personale, ale vieții de familie, ale țării! În greutățile zilnice, nu lăsați deznădejdea să vă cuprindă sufletul! Da, vremurile sunt grele, sărăcia este cruntă, nemerniciile sunt numeroase. Așa este. Resursele interioare ale națiunii române sunt însă bogate, pentru că își au izvorul în Hristos de

la Care românii, în vremuri de cumpănă, au primit salvarea.

Am această încredințare că și noi, aici în Oltenia, vom găsi, împreună cu toți românii, calea spre depășirea lipsurilor de tot felul, care ne fac viața de zi cu zi atât de grea. Să nu vă pierdeți nădejdea! Arătați solidaritate între voi! Preoții să fie primii în manifestarea acestui act de participare a fiecăruia la suferința celuilalt! Să nu rămână vreo casă de orfan sau văduvă necercetată de iubirea voastră, a tuturor, în această zi de Crăciun și în zilele de Anul Nou și Bobotează! Să nu treacă zi în care să nu aveți pentru cel în nevoie o bucată de pâine, o vorbă bună, un zâmbet de îmbărbătare, o rugăciune către Dumnezeu! Învierea se fundamentează pe jertfă. Fiți oameni trăitori în duh de jertfă și bucuria renașterii morale și materiale nu va întârzia să vină!

Încredințat că așa va fi, vă îmbrățișez frățeste pe fiecare, vă doresc un sfârșit de an binecuvântat și o intrare în noul mileniu cu nădejdea că Hristos-Mântuitorul va fi cu noi, cu țara noastră, cu lumea întreagă. Amin.

Învierea lui Hristos – lumina și sensul vieții noastre*

Hristos a înviat!

În numele Domnului Hristos, Cel care a biruit moartea și a înviat din morți, adresez această scrisoare pastorală creștinilor ortodocși din Arhiepiscopia Craiovei cu ocazia Sfintelor Paști. Tuturor deopotrivă și fiecăruia în parte trimit îmbrățișare de frate și părinte chemat să vă slujească în numele lui Hristos, cu nădejdea că veți pune la inimă cele ce voiesc a vă împărtăși prin acest mesaj.

„Veniți de luați lumină!”

La începutul slujbei la care participați acum, preotul a aprins o lumânare de la candela de pe sfânta masă din altarul bisericii. De la lumânarea preotului, în timp ce acesta rostea: „*Veniți de luați lumină!*”, mulți v-ați aprins lumânările și, din om în om, toți în biserică și apoi în afara ei, ați devenit purtători de lumânări aprinse, purtători de lumină.

Lumina ce se răspândește pe fețele voastre din lumânarea aprinsă semnifică și este în realitate

* Scrisoare pastorală la Învierea Domnului, Craiova, anul mântuirii 2001.

lumina prezentă în mormântul din care a înviat Hristos. De aici ați primit lumina Învierii.

*

* *

De ce, oare, în această noapte ne îndreptăm pașii spre biserică?

Asta e tradiția, răspund unii. Așa e bine, spun alții. Ca să iau „paște”, zic cei mai mulți. Răspunsurile sunt, în general, valabile. Sărbătorirea Învierii este însă mult mai mult.

Ne aducem aminte, iubiți credincioși, și trăim aie-vea în noaptea de Paști cele ce s-au petrecut acum aproape două milenii în Ierusalim, cu Hristos, Dumnezeu-Omul. „*La plinirea vremii*”¹, adică atunci când totul era pregătit, Dumnezeu Tatăl a trimis pe Fiul Său în lume pentru a-i oferi acesteia posibilitatea abandonării necredinței și păcatelor și a o reorienta spre Sine, spre Adevăr. Hristos a trăit printre oameni, i-a învățat, prin cuvânt și fapte minunate, calea care duce spre Dumnezeu. Timp de 33 de ani, Hristos-Dumnezeu a trăit cum trăiesc toți oamenii, afară de păcat. Le-a cunoscut bucuria și durerea, suferința de a fi neînțeleș de ei, abandonat de prieteni, desconsiderat și, în cele din urmă, răstignit și mort pe Cruce.

Apostolii lui Hristos și toți cei ce-L cunoscuseră îndeaproape „*nădăjduiau că El este Cel ce avea să*

¹ Galateni 4, 4.

izbăvească pe Israel”², adică să mântuiască lumea de rău, de păcat. El murise însă pe Cruce. Toți erau „cunșii de întristare”³. Nădejdea lor fusese zadarnică.

Împotriva oricărei speranțe, nesperatul s-a petrecut însă: Hristos a înviat din morți!

Să lăsăm acum Evanghelia, singura mărturisitoare a adevărului integral, să vorbească:

„Și iată s-a făcut cutremur mare, că îngerul Domnului, coborând din cer și venind, a prăvălit piatra (mormântului)... Iar îngerul a zis femeilor (care veniseră la mormânt): «Nu vă temeți, că știu că pe Iisus Cel răstignit Îl căutați. Nu este aici; căci S-a sculat precum a zis; veniți de vedeți locul unde a zăcut. Și degrabă mergând, spuneți ucenicilor Lui că S-a sculat din morți»”⁴.

Apostolii însă „n-au crezut”⁵. *„Și fiind seară, în ziua aceea, întâia a săptămânii, și ușile fiind încuiate, unde erau adunați ucenicii de frica iudeilor, a venit Iisus și a stat în mijloc și le-a zis: «Pace vouă!» Și zicând acestea, le-a arătat mâinile și coasta Sa. Deci s-au bucurat ucenicii, văzând că este Domnul. Și Iisus le-a zis iarăși: «Pace vouă!»”⁶*

Iată, iubiții mei, adevărul relatat de Scriptură în legătură cu Învierea lui Hristos. Aici găsim rațiunea

² Luca 24, 21.

³ Luca 24, 17.

⁴ Matei 28, 2-7.

⁵ Marcu 16, 11.

⁶ Ioan 20, 19-21.

prezenței noastre la biserică în noaptea de Paști. Suntem aici pentru a primi vestea că Hristos, deși murise pe cruce și fusese depus în mormânt, a înviat a treia zi din morți. Acest fapt este de o importanță capitală pentru viața noastră, pentru sensul vieții noastre.

*

* *

Sărbătoarea Sfințelor Paști nu este doar comemorarea unui fapt ce s-a petrecut cu aproape două milenii în urmă când Hristos a înviat din morți. Cântările de Paști spun că acum, nu numai în trecut, „toate s-au umplut de lumină: și cerul, și pământul, și cele de dedesubt”⁷. Toate primesc lumină, adică sens, semnificație, rațiune, prin Învierea lui Hristos. Cerul și pământul, viața și moartea, omul și universul își găsesc rostul adevărat în realitatea Învierii lui Hristos.

De ce, oare, totul este legat de Înviere? Pentru că, dacă „Hristos a înviat, fiind începătură (a învierii) celor adormiți”⁸, atunci vom învia și noi. Dacă El, Hristos, a înviat, voi învia și eu, și tu vei învia, noi toți vom învia. Iar dacă și eu, și tu, și noi toți vom învia

⁷ *Canonul Utreniei Învierii*, Cântarea a 3-a, stihira a 2-a, în *Penticostar*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1999, p. 16.

⁸ 1 Corinteni 15, 20.

într-o zi, atunci viața noastră are un sens. Ea nu se termină în tragedia morții și în bezna mormântului.

Ați luat aminte adesea că, în fața unui om decedat, stăm cuprinși de deznădejde. De ce oare? Dacă viața noastră este doar un număr de ani cu sfârșitul în mormânt, atunci viața nu are nici un sens. Dacă iubirea pe care o împărtășești cu cineva este sfârșimată definitiv de moarte, dacă prietenia ce te leagă de cineva drag se frânge într-o zi pentru totdeauna prin lovitura morții, atunci, cu adevărat „*deșertăciune a deșertăciunilor, toate sunt deșertăciuni*”⁹, cum spune Ecclesiastul.

Aceleași sentimente cuprindeau inimile ucenicilor lui Hristos la răstignirea, moartea și îngroparea Lui. Gânduri asemănătoare izvorau și din mintea femeilor care-L însoțiseră pe Iisus până la picioarele Crucii. Oameni fiind, cu înțelegerea mărginită și plină de îndoieli, apostolii și sfințele femei nu aveau puterea să creadă că Cel pe care-L așezau în mormânt va învia. Erau cuprinși de tristețe și deznădejde, așa cum întâlnim și azi familii și prieteni îndurerăți pentru pierderea cuiva drag.

După trei zile, ucenicii au aflat că Hristos a înviat. L-au întâlnit chiar, au stat de vorbă cu El, au mâncat împreună, s-au bucurat. Așa se întâmplă și când moare cineva dintre noi. Suntem coplesți de durere, ca la moartea lui Hristos. Vine însă clipa,

⁹ Ecclesiastul 1, 2.

chiar dacă până atunci vor trece câteva zile sau câteva milenii, când cel depus acum în mormânt va învia. Ne vom întâlni cu el, vom vorbi, depășind amintiri, bucurându-ne pentru veșnicie.

Cum se vor întâmpla toate acestea? Ne-o spune Hristos, folosindu-se de metafora bobului de grâu: „*Adevărat, adevărat zic vouă că dacă grăuntele de grâu, când cade în pământ, nu va muri* (adică nu va putrezi ca trupul omului depus în mormânt), *rămâne singur* (adică nu va rodi); *iar dacă va muri, aduce multă roadă*”¹⁰.

Învierea este posibilă pentru că Hristos Însuși a înviat. Hristos este „*Paștele nostru*”¹¹, adică trecerea noastră din întunericul morții la lumina învierii.

Realitatea învierii tuturor oamenilor, de la Adam până la ultimul om la sfârșitul veacurilor, nu este ușor de acceptat de rațiunea umană slăbită în înțelegerea ei prin păcat. Este totuși singura speranță, fără de care totul ar fi fără sens. Sfinții, adică singurii oameni de pe pământ cu mintea curată, neperversă, singurii care nu se înșală, erau atât de pătrunși de adevărul Învierii, încât mergeau spre moarte fără nici cea mai mică tulburare. Mormântul era socotit ca un loc de odihnă unde stai puțin și apoi mergi mai departe. Sfântul Ioan Gură de Aur spunea cu convingere adâncă: „*Nimeni să nu se*

¹⁰ Ioan 12, 24.

¹¹ 1 Corinteni 5, 7.

*teamă de moarte, căci ne-a izbăvit pe noi moartea Mântuitorului*¹².

*

* *

Primul act îndeplinit de Hristos înainte de Învieră cu trupul a fost coborârea la iad pentru a duce lumina izbăvirii celor ce se aflau acolo, Adam, Eva și toți pământenii de până la El. Se cuvine ca primul lucru pe care să-l facem și noi să fie acela de a pătrunde cu lumina Învierii înlăuntrul nostru care, de cele mai multe ori, ascunde mult iad, mult întuneric, multă moarte.

Mormântul este pentru mulți un mod de viață. Cele mai dinăuntru ale ființei sunt cuprinse de întuneric, de o ceață deasă în care oamenii nu-și mai văd fața unii altora, nu se suportă, nu se iubesc. Confuzia, deruta încătușează ființa umană ca o dispariție lentă, dar sigură, într-un nisip mișcător. Acestea sunt, cum zice cântarea în noaptea de Paști, „*cele mai de jos ale pământului (...) cu încuietori veșnice*”¹³ care cuprind inimile multor oameni. Aceștia, în ziua de Paști, și totdeauna, Hristos le spune: „*Eu, Lumină*

¹² *Cuvânt de învățătură al celui între sfinți Părintele nostru Ioan Gură de Aur, arhiepiscopul Constantinopolului, în sfânta și luminata zi a slăvitei și mântuitoarei Învieri a lui Hristos, Dumnezeuul nostru, în Pentecostar, p. 25.*

¹³ *Canonul Utreniei Învierii, Cântarea a 6-a, irmosul, în Pentecostar, p. 18.*

*am venit în lume, ca tot cel ce crede în Mine să nu rămână în întuneric*¹⁴.

De aceea, iubiții mei, deschideți-vă inima spre lumină. Luați aminte la glasul Bisericii care vă cheamă: „*Veniți de luați lumină!*”. Chemarea se adresează fiecăruia în parte și tuturor deopotrivă: „*Nu vă lăsați copleșiți de întuneric! Nu vă lăsați cuprinși de deznădejde!*”, căci „*Hristos a înviat!*”.

Voi, locuitori ai Olteniei – această binecuvântată parte de țară românească –, fiți purtători de lumină! Duceți o lumânare aprinsă, acum în noaptea de Paști, și celor ce n-au voit sau n-au putut să vină la biserică. Fiți martori și mărturisitori ai Învierii pe lângă cei bolnavi, cei singuri, cei îndoielnici. Fiți, într-un cuvânt, Lumină!

Doresc tuturor fiilor și fiicelor Arhiepiscopiei Craiovei multă lumină în suflete, în familie, în țară. Viețuiți în ritm de viață pascală și, trecând peste necazurile și greutățile de zi cu zi, spuneți tuturor:

Hristos a înviat!

¹⁴ Ioan 12, 46.